

Ольга КІРЄЄВА,

к. держ. упр., доцент,

доцент кафедри філософії, соціології

державного управління ДРІДУ НАДУ

КРАУДСОРСИНГ ЯК СПЕЦИФІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

Краудсорсинг як практика отримання необхідних послуг, ідей або контенту шляхом прохань про сприяння, звернених до великих груп людей, особливо до он-лайнного співтовариства на відміну від звичайних співробітників або постачальників починає активно використовуватися в публічному управлінні.

Серед основних умов розвитку краудсорсингу в державному секторі модно зазначити наступні.

Краудсорсинг не повинен трансформуватися в політичну кампанію виконання доручень перших осіб держави і адміністративну процедуру формального впровадження інновацій

Краудсорсинг в конкретному органі влади навряд чи повинен мати постійний характер, оскільки упродовж тривалого періоду часу проблематично забезпечити активність і мотивацію громадських експертів

Краудсорсинг зобов'язаний виходити з уявлень про стан, проблеми і специфіку діяльності конкретного органу влади, діюче нормативне оточення, прийняту систему і структуру управління і т. д. Без цих знань, якщо ґрунтуватися тільки на результатах громадської експертизи, підвищуються ризики формального підходу до рішення проблем розвитку органу влади

Краудсорсинг передбачає превентивну позицію при постановці в органі влади нового механізму взаємодії з суспільством. У системі краудсорсингу постановочні ідеї, теми для обговорення, проекти нових документів залишаються в компетенції державного органу. Модель краудсорсингу повинна включати апробовані засоби боротьби з інформаційним шумом, інструменти захисту від спаму і «роботів», фільтри проти потоку ідей, що виходять за грань здорового глузду

Краудсорсинг також має бути заснований на активному режимі роботи, який припускає щоденний моніторинг пропозицій, що поступають, постійний діалог з експертами, підтримку їх зацікавленості, забезпечення прозорості результатів обговорення. Активний режим роботи із зверненнями експертів, що поступають, покликаний забезпечити так звані фасилітатори, тобто помічники у вигляді штатних або притягнених фахівців, що володіють методологією і технікою краудсорсингу

Впровадження краудсорсингу потребує спеціального програмного забезпечення. При мінімальних витратах на нього стихійне впровадження краудсорсингу може привести до порушень правил інформаційної безпеки і конфліктів з відповідними наглядовими органами.

Результатами впровадження краудсорсинга для органу влади можуть стати:

- позитивний політичний імідж за рахунок поліпшення взаємодії із споживачами державних послуг;
- позитивний управлінський імідж за рахунок впровадження сучасних управлінських технологій;
- створення банку інноваційних і реалістичних ідей;
- підвищення якості нормативних і методичних документів за рахунок результатів громадської експертизи;
- формування команди професійних і громадських експертів;
- оптимізація термінів пошуку нових рішень і підготовки документів, що мають принципове громадське і професійне значення;
- підвищення ефективності бюджетних витрат за рахунок заміни дорогих професіоналів на колективний розум

Активне застосування в державному менеджменті технології краудсорсингу пов'язана з розвитком сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, соціальних мереж і різних діалогових інтернет-майданчиків.

Краудсорсинг дозволяє органам публічної влади приймати ефективніші управлінські рішення з урахуванням думок, вимог, пропозицій населення (міст, області, країни) через залучення до рішення завдань, що зачіпають його інтереси, шляхом надання можливості висловлювати пропозиції, обговорювати і оцінювати ці пропозиції.

Під регіональним краудсорсингом розуміється технологія залучення споживачів державних, регіональних владних послуг (населення, бізнес та ін.) в процес соціальної взаємодії з органами управління і передача їм функцій співучасті в процесі розробки і ухвалення рішення, що відносяться до різних напрямів їх життєдіяльності.

Хоча краудсорсинг знаходиться на початковому етапі розвитку, ця концепція явно дозріла для широкого застосування. Краудсорсинг міняє підхід уряду, корпорацій і інших організацій до рішення складних проблем. Він повністю перевертає уявлення про те, як повинні розроблятися продукти, вирішуватися проблеми і прийматися рішення.

Важливе завдання краудсорсингових проектів – це перевірка тих ідей, які закладаються в стратегії розвитку, на спроможність, визначити, наскільки вона правильна і буде реалізовуватися. Стратегія розвитку може обговорюватися широко у рамках дискусійних майданчиків, де учасники зможуть надати альтернативні сценарії розвитку.

Розглядаючи краудсорсинг як специфічну технологію управління соціально-економічним розвитком регіону, необхідно виділити пріоритетні напрями його використання. До них відносяться:

- залучення інвестицій в регіональну економіку;
- розробка соціально-економічних стратегій розвитку регіону;
- підтримка і розвиток малого бізнесу в регіоні;
- створення нових високотехнологічних робочих місць.

Можна навести декілька прикладів саме зазначеного застосування краудсорсингу.

У стратегії розвитку Сургуту використано краудсорсинг. На публічних слуханнях в Сургуті обговорили стратегію розвитку міста до 2030 року, згідно якої місто перетвориться на «мрію»: тут з'являться суднобудівельний завод, меблева фабрика, нові великі торговельні центри, університетський кампус і технопарк. У планах місцевої влади – будівництво 37 нових дитсадків, 23 шкіл, перинатального центру, двох поліклінік, 13 нових транспортних розв'язок, нового автовокзалу і реконструкція аеропорту. Проект розвитку Сургуту до 2030 року розробляли спільно адміністрація міста і держуніверситет Сургуту. При цьому внести свої пропозиції в стратегію могли усі жителі, що виразили зацікавленість цим проектом [2].

Краудсорсинг-проект «Громадська розробка Стратегії розвитку громадянського суспільства автономного округу Ханті-Мансійська – Югри». Краудсорсинг-проект «Стратегія розвитку громадянського суспільства в Югре» – це можливість донести своє уявлення про круг проблем і протиріч, бар'єрів пов'язаних з розвитком громадянського суспільства в регіоні, а так само запропонувати ідеї для їх вирішення. Громадське обговорення виявлених проблем покликане створити основу для наступного визначення стратегічних пріоритетів, які, власне, і повинні стати основою розробки Стратегії [3].

Першими, хто активно почав використовувати методи краудсорсинга в Україні, були програмісти, організатори добродійних акцій, у тому числі по очищенню довкілля від сміття. Вчать застосовувати підходи краудсорсинга в Миколаєві, тим паче, що є успішні зарубіжні і українські приклади. Просто створити Інтернет-ресурс і розміщувати на нім інформацію про ідеї і проекти міського розвитку мало, важливо якнайширше різними методами інформувати про них і притягати однодумців, вважають активісти даного руху. Вже зараз є насуцна потреба працювати над важливими для розвитку міста документами з використанням різних інструментів спільної роботи. Таким чином можна працювати, наприклад, над Правилами благоустрою або Стратегією стійкого розвитку міста на 2014-2030 рр. Треба максимально використати можливості платформи «Відкрите місто» (<http://opencity.in.ua>), яка є недостатньо інноваційна і інтерактивна, існує загроза перетворення її в «книгу скарг», не підкріплену процедурою обов'язкового реагування на звернення жителів міста органами місцевого самоврядування. Інтернет-платформи проектів розвитку і Інтернет-ресурси для скарг на існуючі проблеми повинні існувати окремо, а такі потужні ресурси треба спрямовувати саме на створення чогось спільного [1].

Для впровадження технології краудсорсингу практику регіонального управління необхідно здійснити наступні дії:

- прийняти єдині стандарти забезпечення відкритості для державних органів усіх рівнів, включаючи прозорі процедури зворотного зв'язку і обліку думки громадян при прийнятті рішень;
- пропрацювати базові правила систем «Громадський контроль», «Народна експертиза» та ін.;

– створити портал відкритих даних, аналогічний державним порталам інших країн;

– стимулювати подальше створення громадських краудсорсингових проєктів на основі державних відкритих даних і через запуск в кожному регіоні інтернет-майданчика для діалогу між чиновниками і пересічними громадянами.

У масштабі країни впровадження краудсорсингу в державному секторі сприятиме створенню громадянського суспільства, в якому активність громадян, громадська експертиза і народний контроль (у його правильному розумінні) стануть представляти невід’ємні характеристики процесу ухвалення важливих державних рішень.

Список використаних джерел

1. В Николаеве рассмотрели использование краудсорсинга в соцпроектах. – Режим доступа : <http://www.0512.com.ua/news/421019>. – Назва з екрану.

2. Краудсорсинг пришел Сургут. – Режим доступа : <http://usirf.ru/news//18540/kraudsorsing-prishel-surgut.html>. – Загл. с экрана.

3. Краудсорсинг-проект «Общественная разработка Стратегии развития гражданского общества Ханты-Мансийского автономного округа – Югры». – Режим доступа : <http://xn--80aahfjo8abu2l.xn--p1ai/nko/life/kraudsorsing-proekt-obshchestvennaya-razrabotka-strategii-razvitiya-grazhdanskogo-obshchestva-khanty>.